

टीकापुर नगरपालिका

टीकापुर, कैलाली

वर्ता नं. ६५/२०२२

मिति: ०८/१२/२०२२

विस्तृत भ्रमण प्रतिवेदन

१५५ १११६१

३०१९१२०२

पृष्ठभूमि

नेपालमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता (Social Security Allowance) राज्यले नागरिकलाई दिने एउटा महत्वपूर्ण कल्याणकारी कार्यक्रम हो, जसले समाजका कमजोर, असहाय र जोखिममा रहेका वर्गलाई आर्थिक तथा सामाजिक सुरक्षा प्रदान गर्छ। राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभागको दीर्घकालिन योजनाको आधारमा नेपाल सरकार र विश्व बैंक बीच भएको सम्झौता अनुसार सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रणालीलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न र सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण प्रक्रियालाई थप पारदर्शी र व्यवस्थित बनाउनका लागि VERSPMIS र NID-MIS बीच आवद्धता भएको तथा बायोमेट्रिक डिभाइसको माध्यमबाट लाभग्राहीहरूको दर्ता, पहिचान तथा नवीकरण गरी सहजता कायम गर्नका लागि आवश्यक पर्ने IRIS Device संचालन, सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०८२ का विषय तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धमा राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभागको मिति २०८२/१२/१० संचालन भएको अभिमुखिकरण तालिममा १ जना MIS Operator श्री कुस्माखर जैसी र १ जना पञ्जीकरण शाखामा कार्यरतशाखा प्रमुख कर्मचारी श्री चेत बहादुर बोहरा गरी जम्मा २ जना कर्मचारीहरू उपस्थित भएका थिए।

भ्रमणको उद्देश्य

मिति २०८२/१२/१० गते धनगढी-३, चटकपुर स्थित होटल सितार एण्ड रेष्टुरेन्ट प्रा.लि.मा IRIS Device संचालन, सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०८२ का विषय तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धमा अभिमुखिकरण तालिम कार्यक्रमका उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्।

- IRIS Device संचालन, सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०८२ का विषय तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धमा अभिमुखिकरण तालिम कार्यक्रममा सहभागी हुने,
- सही लाभग्राही पहिचान : औंठाछाप वा अनुहार पहिचानमार्फत वास्तविक व्यक्ति नै भत्ता लिन आएको हो भन्ने सुनिश्चित गरिन्छ। यसले नक्कली वा दोहोरो लाभग्राही हटाउन मद्दत गर्छ।
- भ्रष्टाचार र अनियमितता नियन्त्रण : अरूको नाममा भत्ता लिने, मृत व्यक्तिको नाममा रकम उठाउने जस्ता समस्या न्यूनीकरण हुन्छन्।
- सेवा वितरणमा पारदर्शिता : डिजिटल प्रमाणीकरणका कारण भत्ता वितरण प्रक्रिया स्पष्ट र ट्र्याक गर्न मिल्ने हुन्छ।
- छिटो र सहज भुक्तानी : बैंक वा वित्तीय संस्थामार्फत बायोमेट्रिक प्रमाणीकरण गरेर छिटो भुक्तानी गर्न सकिन्छ, जसले लाइन र भन्कट कम गर्छ।

- अभिलेख व्यवस्थापन सुधार : लाभग्राहीहरूको डिजिटल डाटा सुरक्षित रूपमा राख्न सकिन्छ, जसले दीर्घकालीन व्यवस्थापनलाई सहज बनाउँछ ।
- पहुँच विस्तार : दूरदराज क्षेत्रमा पनि मोबाइल बायोमेट्रिक उपकरण प्रयोग गरेर घरदैलोमै सेवा दिन सकिने सम्भावना हुन्छ।

सम्पादित कार्यहरू

मिति २०८२/१२/१० गते धनगढी-३, चटकपुर स्थित होटल सितार एण्ड रेष्टुरेन्ट प्रा.लि.मा IRIS Device संचालन, सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०८२ का विषय तथा व्यक्तिगत घटनादर्ता सम्बन्धमा अभिमुखिकरण तालिमका मुख्य क्रियाकलापहरू तपसिल अनुसार छन् ।

- सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धी विभिन्न ऐन, नियमाली तथा कार्यविधि सम्बन्धी जानकारी भएको
- व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी विभिन्न ऐन, नियमाली तथा कार्यविधि सम्बन्धी जानकारी भएको
- IRIS Device मसिन संचालन गरी लाभग्राहीहरूको बायोमेट्रीक लिने
- Finger Sincere मसिन संचालन गरी लाभग्राहीहरूको बायोमेट्रीक लिने
- राष्ट्रिय परिचय पत्र नम्बर मार्फत सामाजिक सुरक्षा भत्तामा आवद्ध हुने

सिकाइ उपलब्धी

मिति २०८२/१२/१० गते धनगढी-३, चटकपुर स्थित होटल सितार एण्ड रेष्टुरेन्ट प्रा.लि.मा IRIS Device संचालन, सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०८२ का विषय तथा व्यक्तिगत घटनादर्ता सम्बन्धमा अभिमुखिकरण तालिमका क्रममा भएका सिकाई उपलब्धीहरू निम्नानुसार रहेका छन् ।

- सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धी विभिन्न ऐन, नियमाली तथा कार्यविधि सम्बन्धी जानकारी भयो
- व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी विभिन्न ऐन, नियमाली तथा कार्यविधि सम्बन्धी जानकारी भयो
- IRIS Device मसिन संचालन गरी लाभग्राहीहरूको बायोमेट्रीक लिन सक्षम भइयो
- Finger Sincere मसिन संचालन गरी लाभग्राहीहरूको बायोमेट्रीक लिन सक्षम भइयो
- राष्ट्रिय परिचय पत्र नम्बर मार्फत सामाजिक सुरक्षा भत्तामा आवद्ध गराउन सक्षम भइयो

सारांश तथा सुझावहरू

नेपालमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणमा बायोमेट्रिक डिभाइसले अत्यन्त महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको छ । यसले पुरानो म्यानुअल प्रणालीलाई सुधार गरी वितरण प्रक्रियालाई आधुनिक, सुरक्षित र विश्वासयोग्य बनाएको छ । बायोमेट्रिक डिभाइसले सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण प्रणालीलाई बढी सुरक्षित, पारदर्शी, छिटो र प्रभावकारी बनाएको छ । यसले विशेषगरी भ्रष्टाचार घटाउने र वास्तविक लाभग्राहीसम्म सेवा पुऱ्याउने काममा ठूलो योगदान दिएको छ ।

१. लाभग्राहीको सही पहिचान: औंठाछाप वा अनुहार पहिचान (फेस रिक्निगन) प्रयोग गरेर वास्तविक लाभग्राही नै भत्ता लिन आएको हो भन्ने सुनिश्चित गर्छ ।

२. धोखाधडी नियन्त्रण : नक्कली व्यक्तिले भत्ता लिने, मृत व्यक्तिको नाममा रकम फिक्ने, वा दोहोरो भत्ता लिने जस्ता समस्या कम भएका छन् ।

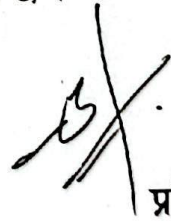
३. पारदर्शिता र विश्वास वृद्धि : डिजिटल प्रमाणीकरणका कारण वितरण प्रक्रिया स्पष्ट हुन्छ र जनतामा सरकारप्रति विश्वास बढ्छ ।

४. छिटो र सहज सेवा : बैंक वा मोबाइल उपकरणमार्फत तुरुन्त प्रमाणीकरण गरी भुक्तानी गर्न सकिन्छ, जसले समय र श्रम बचत गर्छ ।

५. अभिलेखको डिजिटल व्यवस्थापन : सबै लाभग्राहीहरूको विवरण सुरक्षित रूपमा डिजिटल प्रणालीमा राखिन्छ, जसले डेटा व्यवस्थापन र अनुगमन सजिलो बनाउँछ ।

६. दूरदराजमा सेवा विस्तार : मोबाइल बायोमेट्रिक उपकरण प्रयोग गरेर गाउँ-गाउँमा पुगेर सेवा दिन सकिन्छ, जसले पहुँच बढाउँछ ।

७. उत्तरदायित्व र निगरानी : कसले, कहिले, कहाँ भत्ता लियो भन्ने विवरण सुरक्षित हुने भएकाले अनियमितता भएमा सजिलै पत्ता लगाउन सकिन्छ ।

प्रतिवेदक

चेत बहादुर बेहरा

ना.सु.

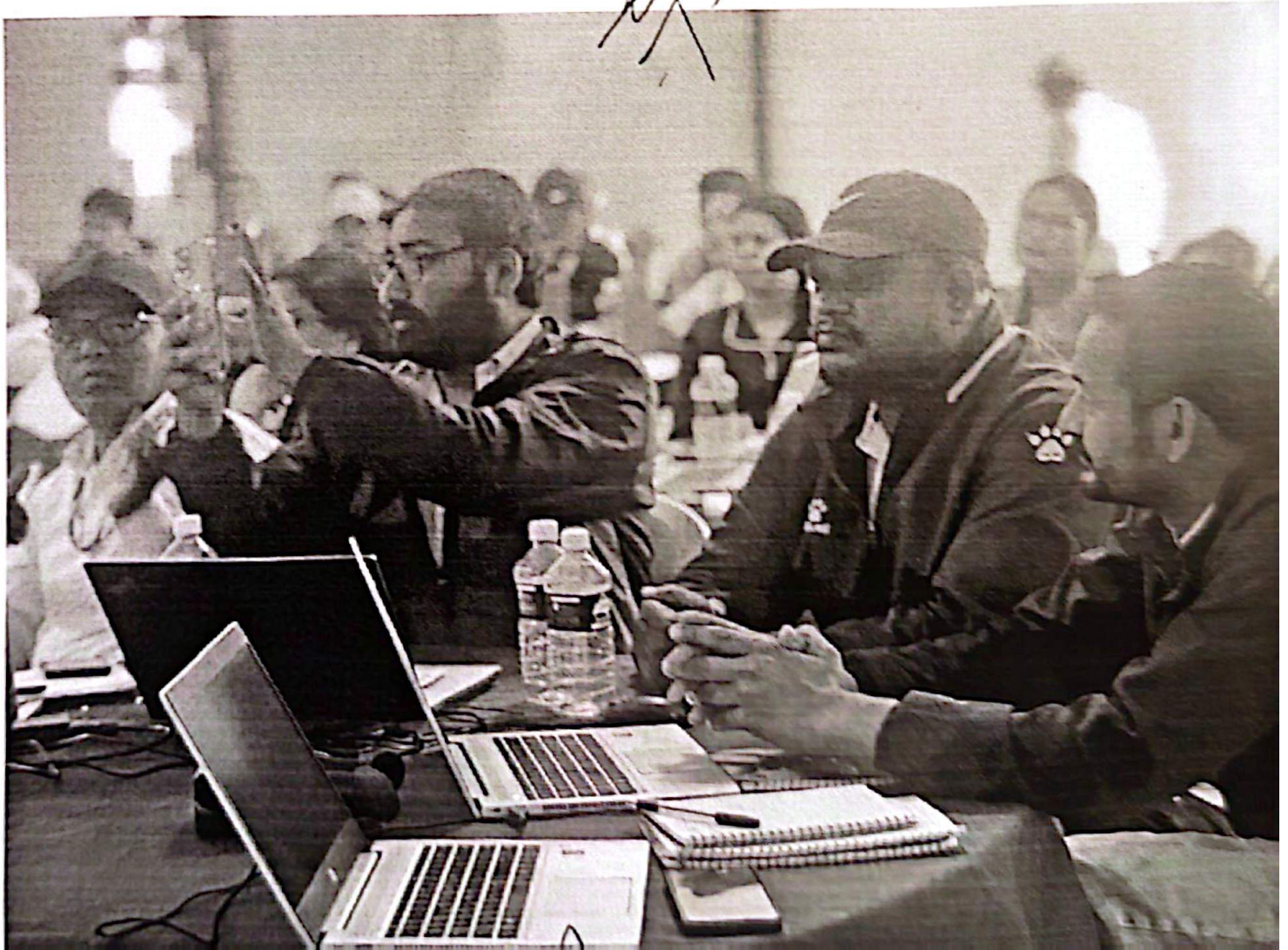
5/1

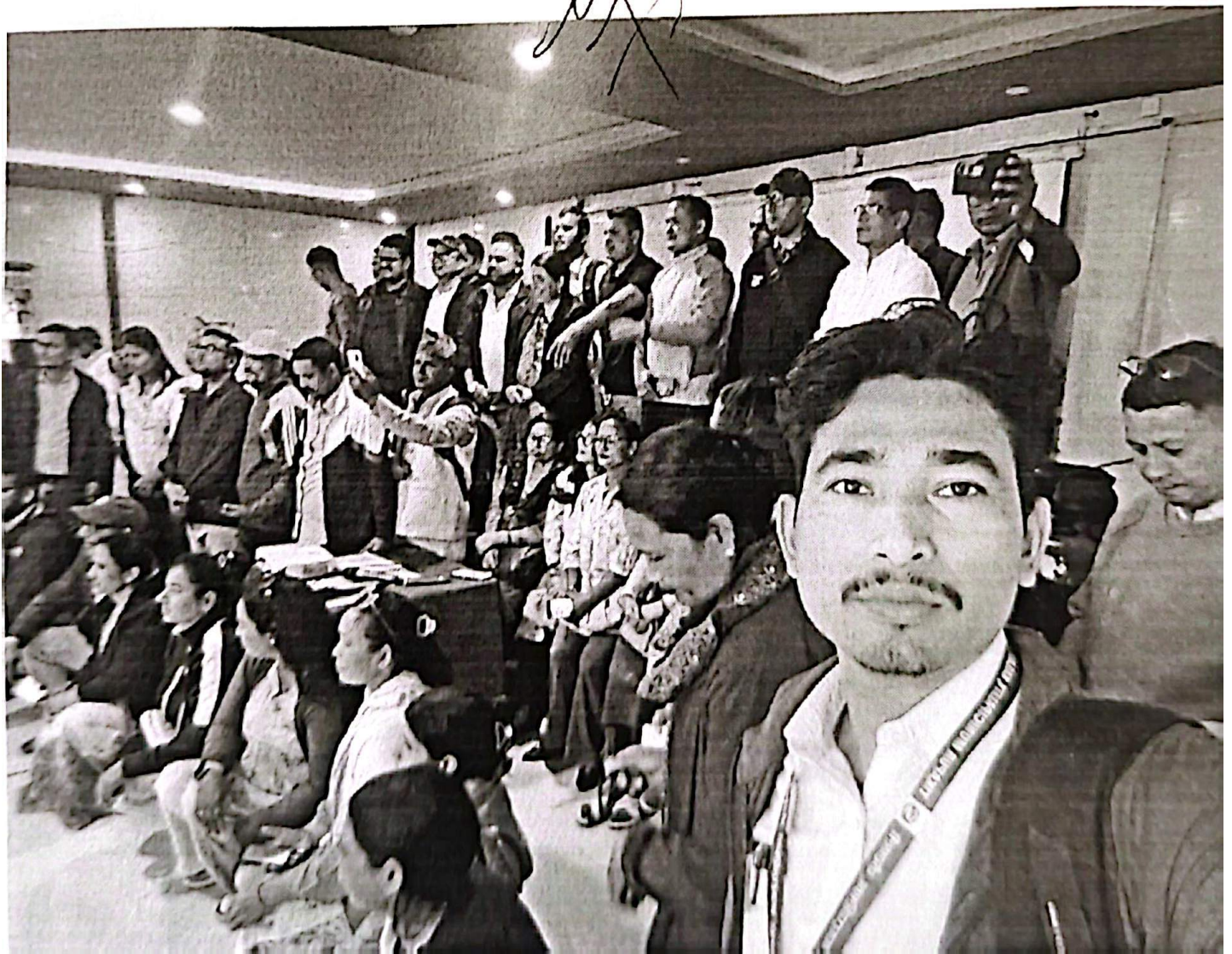

5/1

15

- प्रशिक्षकहरूसँग समस्या समाधान सम्बन्धी अन्तरक्रिया गरिएको

४. सिकाइ उपलब्धिहरू

- PHMIS प्रणाली सञ्चालन सम्बन्धी व्यावहारिक ज्ञान प्राप्त भयो
- तथ्याङ्क इन्ट्री, अद्यावधिक तथा रिपोर्ट निर्माण गर्ने क्षमता विकास भयो
- गरिब घरपरिवार पहिचान तथा वर्गीकरण प्रक्रिया स्पष्ट रूपमा बुझियो
- डिजिटल प्रणालीको प्रयोगबाट सेवा प्रवाह प्रभावकारी हुने कुरा बुझियो
- स्थानीय तहमा कार्यान्वयन गर्दा देखिने चुनौती र समाधानबारे ज्ञान प्राप्त भयो

५. बजेट तथा खर्च विवरण (टीकापुर नगरपालिका)

कुल बजेट: रु. १४,६०,०००

शीर्षक	रकम (रु.)
तथ्याङ्क सङ्कलन (१७ गणक)	११,५१,१५०
संचार खर्च	११,९००
अनुगमन खर्च	९,०००
दैनिक भत्ता खर्च	७,०००
यातायात खर्च	२,०४,०००
अन्य खर्च	बाँकी विनियोजन अनुसार

६. सारांश

२०८२/१२/२३ देखि २०८२/१२/२५ सम्म काठमाडौंमा सम्पन्न PHMIS सम्बन्धी तालिम अत्यन्त उपयोगी, व्यावहारिक तथा ज्ञानवर्द्धक रहेको पाइयो। साथै, टीकापुर नगरपालिकाको बजेट व्यवस्थापनअनुसार गणक परिचालन तथा तथ्याङ्क सङ्कलन कार्यलाई प्राथमिकता दिइएको देखिन्छ, जसले कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउने अपेक्षा गरिएको छ।

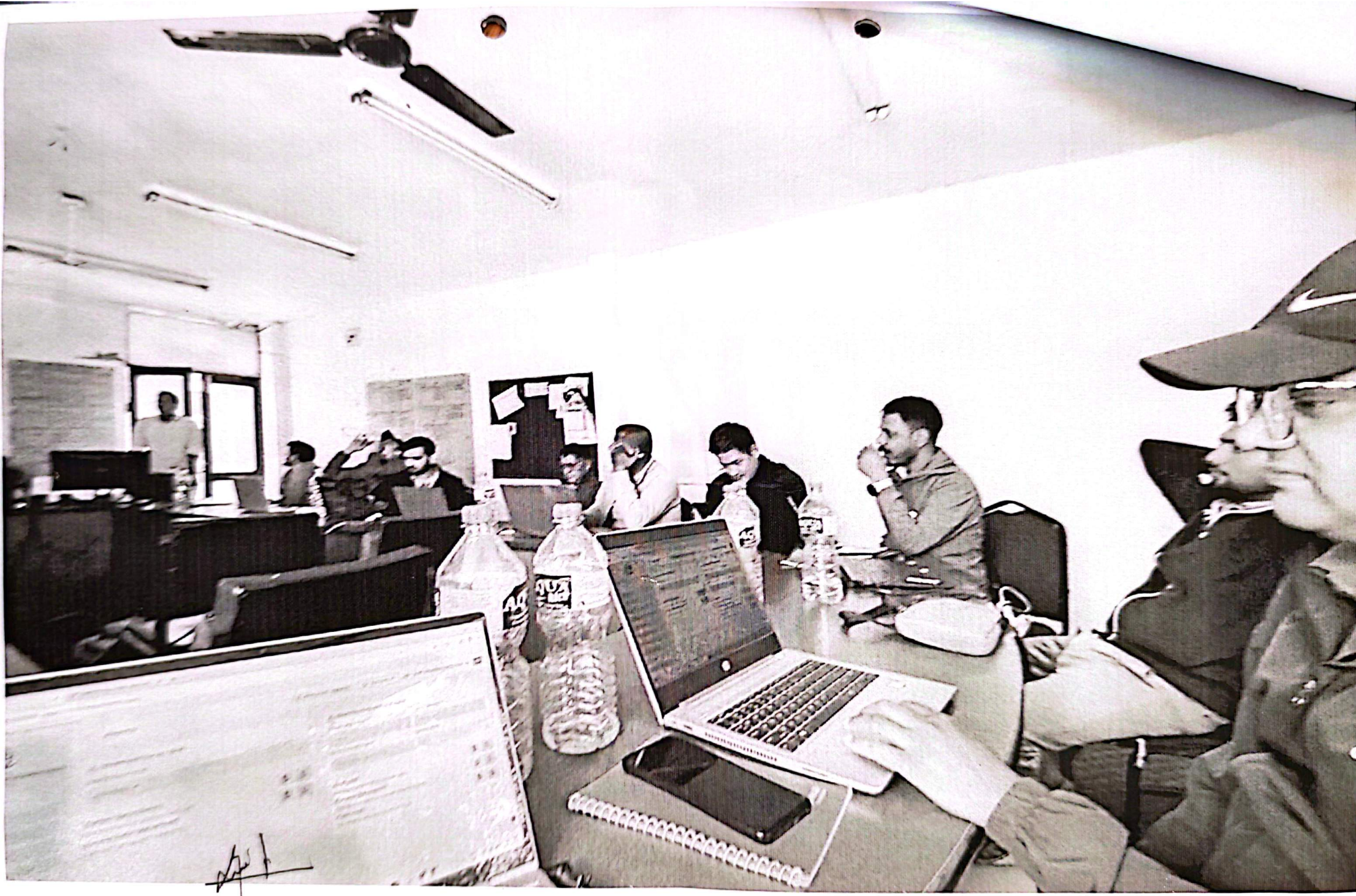
७. सुझावहरू

Apil

- PHMIS प्रणाली सम्बन्धी नियमित पुनर्ताजगी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्ने
- दक्ष प्राविधिक जनशक्ति व्यवस्थापन गर्नुपर्ने
- उपकरण, इन्टरनेट तथा प्राविधिक पूर्वाधार सुनिश्चित गर्नुपर्ने
- तथ्याङ्क नियमित अद्यावधिक गर्ने प्रणाली अनिवार्य गर्नुपर्ने
- अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण प्रणालीलाई अझ प्रभावकारी बनाउनुपर्ने

निवेदक
सुमित कोइराला
सूचना प्रविधि अधिकृत

https://113.1
Sign up (Geo)
Document details
Ward

```
ctrc@123@
central -> role assign -> local level
local level -> role assign -> ward

local level creator -> role assign, data entry,
gunaso sunuwai
It verifier/approver -> verify an
```

[Handwritten notes on a board, partially obscured]

